

המטבח הפליטים

ספטמבר שנת 1939. מלחמת-הדמים הגדולה פרצה, המוני-המוני פליטים זרמו מזרחה וגם עד קובל הגיעו. כל צבעי-הקשת של יהדות-פולין "מקשטים" את חוצות-העיר.

הראשון שהבחין בזוועה זו של בני-אדם עקורים ומורדפים כחיות-השדה היה רב נחמיה באר הי"ד.

הוא מניח את עסקיו הצידה, מה לו אשה ומה לו ילדים. בהתלהבות גדולה ניגש הוא לארגן מפעלי-סיוע להמוני הפליטים. הוא מחריים את בנין ה"תלמוד-תורה", מתקין בו בית-תמחוי (מטבח), אוגר חמרי-מזון מן הגורן ומן היקב — מבעלי-היכולת, מהעיריה וגם מהתושבים הנוצרים.

ר' נחמיה באר ונכדו הי"ד

היהודים המכובדים שלנו עם המרא דאתרא ר' נחום משה'לה בראשם מרעישים עולמות: היתכן? הנשמע כדבר הזה? מטבח לא כשר! מאכילים את בני-ישראל נבלות וטריפות, רחמנא לצלן! רב נחמיה לא נבהל מדברי כיבושין אלה והשיב בשלוה: אדרבה, הכבדו-נא והתקינו אתם מטבח כשר ואז אנעל את מטבח-הטריפה שלי. אולם, כל זמן שאין מטבח אחר — לא אסגור את שלי. כשהמדובר הוא בפיקוח-נפש, בטוחני שהיושב בשמים סלוח יסלח לי. ביתו של ר' נחמיה לובש צורה של תחנת-רכבת. יומם ולילה מתרוצצים בו פליטים שונים: סתם יהודים, רבנים, סופרים, עסקני-ציבור מפולין רבתי

ואפילו נזירות. כולם יכולים מבקשים מחסה בבית ר' נחמיה, בתקופה להחיות את נפשם.

ר' נחמיה מחריים בתים בכוח ומושיב בהם פליטים. הוא מפתיע את שכנתו גיטל פרוסמן, אלמנה עם שלושה יתומים, המתגוררת בחדר צר, ד' על ד', ול"ארמון" זה הוא דוחס שמונה פליטים. המסכנה מקבלת הכול באהבה ושפתיה ממלמלת חרש: יודע ר' נחמיה את אשר הוא עושה.

ר' משה שיפר, פועל המתגורר ב"קובל ווטרווי". בחצות הליל דופקים בדלת חדרו. מי זה הדופק? — ר' נחמיה! הוא בא לדרוש בשלום פליט חולה, שכפי שנמסר לו הוא רתוק למיטתו ימים מספר ללא אוכל וללא תרופות. ר' נחמיה נושא בציקלוננו ככר לחם ובקבוק סמי-מרפא. מוכרח הוא לגלות את מקום הימצאו של הפליט החולה ולהגיש לו מזון ומרפא, אם כי השעה מאוחרת, הזמנים אינם כתיקונם ובחוצות-העיר אורבות סכנות חמורות.

הצבא האדום כבש את קובל. ר' נחמיה מקדם את פני הסוביטים בקול תרועה. עתה תבוא הישועה לכל האומללים ולכל הסובלים והנענים. אולם, עד מהרה באה האכזבה, ושוב רובץ העול של העזרה הסוציאלית על שכמו של ר' נחמיה ושוב עליו להגיש עזרה לאומללים ולרעבים, עד שהרוצחים הגרמנים קיפחו את חייו.

יודע לי ממקורות מהימנים, שר' נחמיה הלך לבור-המות קוממיות, בקומה זקופה, בגאווה יהודית-לאומית.

